

A Pécsi Ítéltábla a dr. Czeglédy Ügyvédi Iroda által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Martin Zoltán ügyvéd által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen sajtó-helyreigazítás iránt indított perében a Pécsi Törvényszék 2012. június 22. napján kelt 11.P.20.653/2012/5. sorszámú ítélete ellen az alperes részéről 6. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán meghozta a következő

Ítéletet:

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét - fellebbezett részében - részben megváltoztatja, és az alperest az elsőfokú ítéletben írt határidőben, helyen és módon az alábbi tartalmú helyreigazítás közzétételére kötelezi:

A 2012. április 29-én megjelent cikkünk címében valótlanul állítottuk, hogy Gy dolgozata egyezik ex-sógora dolgozatával. Ezzel szemben a valóság az, hogy felperes „A B szőlészete és borászata” című szakdolgozata nem áll rendelkezésre, ezért a két mű szövegszerű egyezőségének kérdésében állást foglalni, szerzői jogi megállapítást tenni nem lehet.

Kötelezi a másodfokú bíróság az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 20.000 (húszezer) forint másodfokú eljárásban felmerült költséget, valamint az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 48.000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a felperes 1984-ben a P Tudományegyetem Tanárképző Karán szerzett főiskolai diplomát. A diploma megszerzésének feltétele volt szakdolgozat elkészítése, amelyet a felperes 1984-ben „A B-felvidék szőlészete és borászata” címmel nyújtott be. A jogutód intézményben, a P Tudományegyetemen 1999-2000-ben végzett állományrevízió során a felperes szakdolgozata már nem volt megtalálható, és az jelenleg sem áll rendelkezésre. A felperes volt sógora, R.Sz. 1980-ban a Tudományegyetem

Tanárképző Főiskolai Karára ugyancsak „A B szőlészete és borászata” címmel nyújtott be szakdolgozatot, amely a P Tudományegyetem Természettudományi Kar Földrajzi Intézetében jelenleg is fellelhető. 2012. áprilisában a Hír Tv munkatársai kétségbe vonták a felperes szakdolgozatának hitelességét. A P Tudományegyetem a kérdés vizsgálatára bizottságot állított fel, amely a rendelkezésre álló dokumentumok és iratok megvizsgálása után 2012. május 15-én az alábbi - sajtó útján is nyilvánosságra hozott - megállapításra jutott:

A felperes által benyújtott „A B szőlészete és borászata” című szakdolgozatról a bíráló által 1984. május 9-én készített egyoldalas bírálatban szereplő szöveg és szövegrészlet kritikák konkrét oldalszám szerinti utalásai oldalszám szerinti egyezést mutatnak R.Sz.1980-ban benyújtott azonos című, de hosszabb terjedelmű szakdolgozatával. A bírálati szövegnek és R.Sz. szakdolgozat szövegének egybevetése azonban nem alkalmas eljárás arra, hogy az eljáró bizottság felperes szakdolgozatával kapcsolatban szerzői jogi természetű megállapításokat tegyen. Ezért az eljáró bizottság nem tud érdemi határozatot hozni, amíg nem áll rendelkezésre felperes „A B szőlészete és borászata” című szakdolgozata.

Az alperes az általa üzemeltetett www.....hu internetes honlapon 2012. április 29-én „Gy dolgozata egyezik ex-sógora dolgozatával” címen cikket tett közzé. A cikk - egyéb megállapítások mellett - utal arra, hogy a volt kormányfő, felperes 1984-ben írt „A B szőlészete és borászata” című, a Tudományegyetem Tanárképző Karán beadott szakdolgozata az intézeti könyvtárból eltűnt. A cikk szerzői szerint az anyag nem véletlenül tűnt el, mert Gy számára S.P. lemondása után rendkívül kínos lett volna, ha az anyag nyilvánosságra kerül. A Célpont vasárnapi kiadásában elhangzottak szerint ugyanis biztosra vehető, hogy Gy a saját diplomamunkájaként beadott anyagot sógorától lopta. A cikk a továbbiakban hivatkozik a Tv műsorában elhangzottakra, miszerint a bírálat alapján rekonstruált Gy dolgozat minden ponton egyezik volt sógora, R.Sz. dolgozatával. A televíziósok felperes szakdolgozatának bírálata alapján megpróbálták rekonstruálni az eltűnt harmincöt oldal dokumentumot. Ennek során több olyan, a bírálatban jelzett hibát találtak, amelyek - még az oldalszámozás alapján is - megegyeznek R.Sz. négy évvel korábbi munkáiban olvasható hibákkal, hiányosságokkal. Idézték a Gy dolgozatot bíráló adjunktus felvetését is, amely szerint a diplomamunka csak a szőlészetről szól, a borászatról nem, holott a mű címében ez is szerepel. Arra is rámutattak, hogy R.Sz. azonos című dolgozatában éppen a 35. oldaltól foglalkozik tételelesen a borászattal, míg felperesé éppen itt ér véget.

A felperes 2012. május 29-én sajtó-helyreigazítási kérelemmel fordult az alpereshez. Az alperes a helyreigazítási kötelezettség teljesítésétől elzárkózott, ezért a felperes 2012. június 14. napján előterjesztett keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest az alábbi helyreigazító nyilatkozat közzétételére:

„2012. április 29. napján „Gy dolgozata egyezik ex-sógora dolgozatával” címmel megjelent cikkben összességében és részleteiben is valótlan állításokat

híreszteltünk. A jó hírnévhez való jog megsértésére alkalmas hír megjelentetéséért felperestől elnézést kérünk és az alábbi helyreigazítást tesszük:

I.

A cikk címe és a cikkben szereplő állítások összességében azt a hamis látszatot keltik, mintha felperes jogsértő módon szerzett volna diplomát. Ezzel szemben az igazság az, hogy a jogszabályokban és a felsőoktatási intézmény szabályzatában rögzített előírásoknak eleget tett, jogszerűen szerezte meg a főiskolai diplomáját, továbbá az egyetemi vizsgálóbizottság 2012. május 15-én publikált jelentése szerint sem merült fel jogsértés, és a P Tudományegyetem az ügyet lezártnak tekinti.

II.

Valótlanul híreszteltük, hogy:

„Arra mutattak rá, hogy R.Sz. azonos című dolgozatában éppen a 35. oldaltól foglalkozik tételen a borászattal, míg felperesé éppen itt ér véget”.

Ezzel szemben a valóság az, hogy a R.Sz. szakdolgozataként bemutatott írás 35. oldalán még egyáltalán nem kezdődik a borászattal kapcsolatos rész, hiszen az még a V szőlőterületek nagyságáról, és azok három borvidék közötti megoszlásáról közöl adatokat.”

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy annak jogerőre emelkedésétől számított nyolc napon belül az általa üzemeltett www....hu internetes portálon a 2012. április 29-én „Gy dolgozata egyezik ex-sógora dolgozatával - frissítve” címmel megjelentekkel azonos helyen, módon, betűnagysággal az alábbiakat tegye közzé:

„Helyreigazítás:

A „Gy dolgozata egyezik ex-sógora dolgozatával” címmel 2012. április 29-én megjelent cikk címével valótlán tényről állítottunk. Ezzel szemben a valóság az, hogy a felperes által benyújtott „A B szőlészete és borászata” című szakdolgozatról a bíráló által 1984. május 9-én készített egyoldalas bírálatban szereplő szöveg és szövegrészlet kritikák konkrét oldalszám szerinti utalásai, oldalszám szerinti egyezést mutatnak R.Sz. 1980-ban benyújtott azonos című, de hosszabb terjedelmű szakdolgozatával. A bírálati szövegnek és R.Sz. szakdolgozata szövegének egybevetése azonban nem alkalmas eljárás arra, hogy az eljáró bizottság felperes szakdolgozatával kapcsolatban szerzői jogi megállapításokat tegyen, mindez nem jelenti azt, hogy a plágium gyanúja igazolódott, de nem is lehet azt elvetni.” Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a feleket 18.000 forint le nem rótt elsőfokú eljárási illeték megfizetésére kötelezte.

Határozatának indokolása szerint a felperes keresetlevelének I. pontjában - tartalma szerint - az alperesi cikk címében szereplő tényállítást sérelmezte. Ez a tényállítás tartalma, illetve a szavak általánosan elfogadott értelme szerint azt jelenti, hogy a felperes R.Sz. négy évvel korábban benyújtott dolgozatát teljes egészében jogosulatlanul átvette, vagyis az első diplomája megszerzése érdekében azt

engedély nélkül eltulajdonította. Ennek a tényállításnak a valóságát az alperes nem bizonyította, ezért az elsőfokú bíróság e körben az alperest helyreigazításra kötelezte, és annak szövegét a keresetlevélben foglalt helyreigazítási kérelemtől eltérően maga állapította meg. Ezt meghaladóan a keresetlevél I. pontjában foglaltak teljesítésére nem látott lehetőséget, miután a felperes a továbbiakban konkrétan nem jelölte meg, hogy mely tényállításokat tart valótlannak, illetve melyek azok a tényállítások, amelyek a valóságot hamis színben tüntetik fel. A sajtó-helyreigazítás jogintézménye pedig az elsőfokú bíróság álláspontja szerint arra nem alkalmas, hogy valamely sajtóközleményt általánosságban nyilvánítson valótlannak, illetve a valóságot hamis színben feltüntetőnek. A keresetlevél II. részében sérelmezett mondat helyreigazítására irányuló keresetet azért utasította el, mert annak első mondatrésze körében kizárólag R.Sz-nek van perbeli legitimációja, míg a második mondatrész tényállítást nem tartalmaz.

Az elsőfokú ítélete ellen az alperes fellebbezett, amelyben annak részbeni megváltoztatásával elsődlegesen a kereset teljes elutasítását, másodlagosan az ítélet való tények megállapítására vonatkozó részéből az utolsó mondat mellőzését kérte. Álláspontja szerint sem a helyreigazítási kérelem, sem pedig az előterjesztett kereset a helyreigazítási kérelemre vonatkozó feltételeknek nem felel meg, ugyanis tényekre vonatkozóan állítást nem tartalmaz. Helyreigazító közleményként sem tények közlésére, hanem vélemény közzétételére kérte az alperest kötelezni. A közzétenni kért szöveg ugyanis értékítélet arról, hogy felperes jogi szempontból hogyan szerezte a diplomáját. Ha pedig az előterjesztett keresetlevél jogi vélemény közzétételét kéri, akkor a bíróság kereset hiányában nem kötelezheti az alperest tényközlésre.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte.

A fellebbezés kisebb részében, az alábbiak szerint alapos:

Az elsőfokú bíróság a tényállást - a fellebbezéssel érintett körben - helyesen állapította meg, és abból helytálló jogi következtetések levonása után érdemben is túlnyomó részben megalapozott döntést hozott.

A sajtószabadságról és a média tartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (Smtv.) 12.§-ának (1) bekezdése szerint, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlán tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelheti olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely tényállítása valótlán, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények.

Az alperes helyesen, a Legfelsőbb Bíróság 13. számú Polgári Kollégiumi állásfoglalásában írtakkal összhangban hivatkozott arra, hogy a felperes a bíróságtól a sajtó-helyreigazítási perben csak azoknak a tényállításoknak a helyreigazítását kérheti, amelyeket a sajtószervhez harminc napon belül intézett

írásbeli kérelmében megjelölt. A bíróságnak tehát az így behatárolt körben, a másodfokú bíróságnak pedig csupán a fellebbezéssel érintett kereseti kérelem tekintetében kell vizsgálnia, hogy a felperes keresete tartalmában megfelel-e az Smtv.12.§-a (1) bekezdésében meghatározott feltételeknek. E feltételeknek az olyan kérelem, illetve kereset felel meg, amely megjelöli, hogy a sajtó mely tényeket állított valótlanul, illetve mely tényeket tüntetett fel hamis színben, továbbá határozott kérelmet tartalmaz annak helyreigazítására, azaz kifejezi azt az igényt, hogy a sajtó jelölje meg, hogy az adott tényállítások valótlanok.

Mindehhez képest alaptalanul állítja az alperes fellebbezésében, hogy a felperes helyreigazítási kérelme és keresetlevele nem tartalmazott tényekkel kapcsolatos állítást.

Az alperes kifogásolt cikkének címében egyértelmű tényállítást tesz, miután az úgy szól, hogy „Gy dolgozata egyezik ex-sógora dolgozatával”. A felperes helyreigazítási kérelme és keresete határozottan és félre nem érthető módon kifogásolta a cikk címét és a valótlan állítás helyreigazítása iránti igényét is kifejezte. Az alpereshez 2012. május 29. napján eljuttatott sajtó-helyreigazítási kérelem első oldalán tartalmazza, hogy a „Gy dolgozata egyezik ex-sógora dolgozatával - frissítve!” címen közölt újságcikk címében, illetve a cikk összességében és részleteiben is valótlan állításokat híresztel. A helyreigazítás felperes által megfogalmazott és a keresetlevélben megismételt szövege is külön kitér a sérelmezett cikk címére. A sajtóközlemény címében foglalt és a felperes által kifogásolt tényállítás valóságát az alperesnek kellett volna bizonyítania (PK. 14. számú állásfoglalás), amely azonban a perben nem történt meg. Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor ebben a körben az alperest helyreigazító közlemény közlésére kötelezte.

A felperes mind az alpereshez eljuttatott sajtó-helyreigazítási kérelmében, mind pedig keresetlevelében kifejezésre juttatta a való tények közzététele iránti igényét is. Egyetértett ugyanakkor a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróságnak azzal az álláspontjával, hogy a helyreigazítás felperes által közzétenni kért szövege a helyreigazító közleménnyel szemben támasztott követelményeknek nem felel meg. A sérelmezett sajtócikk nem foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a főiskolai diploma megszerzése során a felperes - a szakdolgozattal szemben megfogalmazott elvárásokon túl - mennyiben tett eleget a jogszabályokban és a felsőoktatási intézmény szabályzatában rögzített előírásoknak, így az alperes az ezzel kapcsolatos megállapítások közzétételére nem kötelezhető. Helyesen járt el ezért az elsőfokú bíróság, amikor a helyreigazító közlemény szövegét a Pp.345.§-ának (3) bekezdése alapján - figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság PK. 15. számú állásfoglalásának I. pontjára is - a kérelem és ellenkérelem korlátai között maga állapította meg. A másodfokú bíróság azonban úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság által megfogalmazott helyreigazító közlemény a való tények kifejezésre juttatása körében a helyreigazításhoz szükséges mértéket mind tartalmában, mind terjedelmében túllépi, ezért a helyreigazítás szövegét az egyetemi bizottság 2012. május 15-én publikált jelentését alapul véve - amelyre a helyreigazítás általa megszerkesztett szövegében a felperes is utalt - az érvényesített jog tartalmi körén

belül az elsőfokú bíróságtól eltérően határozta meg, és az elsőfokú ítéletet - fellebbezett részében - a Pp.253.§-ának (2) bekezdése alapján kizárólag a helyreigazítás szövege tekintetében részben megváltoztatta.

A helyreigazító közlemény szövegének módosítása ellenére sem találta a másodfokú bíróság sikeresnek az alperes másodlagos fellebbezését, hiszen annak teljesítése esetén a helyreigazító közleményből éppen a lényeges valóság maradt volna ki, vagyis az, hogy a felperes dolgozata nem áll rendelkezésre, ezért a két mű szövegszerű egyezősége tekintetében, így szerzői jogi kérdésekben állást foglalni nem lehet. A helyreigazító közlés pedig rendeltetését csak akkor tölti be, ha a kifogásolt közlemény valóságsértő volta mellett - szükség szerint - a való tényeket is félre nem érthetően kifejezésre juttatja (PK. 15. számú állásfoglalás II. pontja).

Az alperes fellebbezése tehát lényegében sikertelen volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp.78.§-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségének megfizetésére. Ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§-ának (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg. Az alperes az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74.§-ának (3) bekezdése folytán alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles a tárgyi illeték-feljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Pécs, 2012. szeptember 27.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Kutasi Tünde s.k. előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró